TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2015. gada 26. martā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Direktīva 2004/18/EK — Pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumi — Procesa gaita — Līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriji — Personāla, kam uzticēta līgumu izpilde, kvalifikācija

Lieta C-601/13

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Supremo Tribunal Administrativo* (Portugāle) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2013. gada 24. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2013. gada 25. novembrī, tiesvedībā

Ambisig – Ambiente e Sistemas de Informação Geográfica SA

pret

Nersant – Associação Empresarial da Região de Santarém ,

Núcleo Inicial – Formação e Consultoria Lda .

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], tiesneši K. Vajda [*C. Vajda*], A. Ross [*A. Rosas*], E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents) un D. Švābi [*D. Šváby*],

ģenerāladvokāts M. Vatelē [*M. Wathelet*],

sekretārs M. Aleksejevs [*M. Aleksejev*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2014. gada 6. novembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Ambisig – Ambiente e Sistemas de Informação Geográfica SA* vārdā – *H. Rodrigues da Silva*, *advogado*,

— *Nersant – Associação Empresarial da Região de Santarém* vārdā – *A. Robin de Andrade* un *D. Melo Fernandes*, *advogadas*,

— Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes* un *H. Fragoso*, pārstāvji,

— Grieķijas valdības vārdā – *F. Dedousi* un *V. Stroumpouli*, pārstāves,

* Tiesvedības valoda – portugāļu.

— Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,

— Eiropas Komisijas vārdā – *M. Afonso* un *S. Delaude*, kā arī *A. Tokár* un *G. Braga da Cruz*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2014. gada 18. decembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu [būvdarbu, piegādes un pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu] slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp., un labojums – OV L 351, 44. lpp.), 44.–48. un 53. pantu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Ambisig – Ambiente e Sistemas de Informação Geográfica SA* (turpmāk tekstā – "*Ambisig*") un *Nersant – Associação Empresarial da Região de Santarém* (turpmāk tekstā – "*Nersant*") par *Nersant* lēmumu līguma, kura priekšmets ir mācību un konsultatīvo pakalpojumu sniegšana, slēgšanas tiesības piešķirt *Iberscal – Consultores Lda* (turpmāk tekstā – "*Iberscal*"), nevis *Ambisig*.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2004/18

3 Direktīvas 2004/18 preambulas 46. apsvērumā ir atgādināts, ka līguma slēgšanas tiesības ir jāpiešķir, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, kas nodrošina atklātuma, nediskriminācijas un vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu un garantē piedāvājumu izvērtēšanas procedūru, kas noris faktiskos konkurences apstākļos.

4 Saskaņā ar minētās direktīvas preambulas 46. apsvēruma trešo daļu:

"Ja līgumslēdzējas iestādes izvēlas līguma slēgšanas tiesības piešķirt par ekonomiski visizdevīgāko piedāvājumu, tad tās novērtē piedāvājumus, lai noteiktu, kurš ir visizdevīgākais. Lai to paveiktu, tās nosaka ekonomiskos un kvalitātes kritērijus, kuru kopumam jānodrošina iespēja noteikt līgumslēdzējai iestādei ekonomiski visizdevīgāko piedāvājumu. Šo kritēriju noteikšanas pamats ir līguma priekšmets, jo ar tiem ir jābūt iespējamam novērtēt piedāvājuma efektivitāti attiecībā pret līguma priekšmetu, kā noteikts tehniskajās specifikācijās, un noteikt visizdevīgāko piedāvājumu".

5 Direktīvas 2004/18 44. panta 1. un 2. punkts ir formulēts šādi:

"1. Līguma slēgšanas tiesības piešķir, pamatojoties uz 53. un 55. pantā paredzētajiem kritērijiem un ievērojot 24. pantu pēc tam, kad saskaņā ar 45. un 46. pantu neizslēgto komersantu atbilstību līgumslēdzējas iestādes ir pārbaudījušas atbilstoši 47. līdz 52. pantā minētajiem ekonomiskā un finanšu stāvokļa, profesionālās un tehniskās kompetences vai iespēju kritērijiem un – vajadzības gadījumā – saskaņā ar nediskriminēšanas noteikumiem un kritērijiem, kas minēti 3. punktā.

2. Līgumslēdzējas iestādes var prasīt kandidātu un pretendentu atbilstību minimālajiem iespēju līmeņiem atbilstīgi 47. un 48. pantam.

Konkrēta līguma saistībā prasītās 47. un 48. pantā minētās informācijas apjomam un minimālajiem iespēju līmeņiem jābūt attiecinātiem uz minētā līguma priekšmetu un samērojamiem ar to.

Šos minimālos līmeņus norāda līguma paziņojumā."

6 Direktīvas 2004/18 48. panta 1. punktā ir noteikts, ka komersantu tehniskās un/vai profesionālās iespējas novērtē un pārbauda saskaņā ar šī paša panta 2. un 3. punktu. Saskaņā ar šīs direktīvas 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) punktu un e) apakšpunktu tehniskās iespējas var pierādīt saistībā ar attiecīgo pakalpojumu veidu, apjomu vai nozīmīgumu un izmantošanu, proti, iesniedzot galveno iepriekšējos trijos gados sniegto pakalpojumu uzskaitījumu un norādot pakalpojumu sniedzēja un/vai uzņēmuma vadības, it īpaši personas vai personu, kas atbild par pakalpojumu sniegšanu, izglītību un profesionālo kvalifikāciju.

7 Direktīvas 2004/18 53. pantā ir paredzēts:

"1. Neierobežojot valsts normatīvos un administratīvos aktus par noteiktu pakalpojumu atalgošanu, valsts [publiskā iepirkuma] līgumu slēgšanas tiesības līgumslēdzējas iestādes piešķir, pamatojoties uz kritērijiem, kas ir vai nu:

a) ja izvēlas piedāvājumu, kas ir ekonomiski visizdevīgākais no līgumslēdzējas iestādes viedokļa – dažādi kritēriji saistībā ar konkrētā valsts [publiskā iepirkuma] līguma priekšmetu, piemēram, kvalitāte, cena, tehniskā vērtība, estētiskās un funkcionālās īpašības, vides raksturlielumi, ekspluatācijas izmaksas, izmaksu lietderība, garantijas remonts un tehniskā palīdzība, piegādes datums un piegādes vai darbu pabeigšanas laikposms; vai

b) tikai zemākā cena.

2. Neierobežojot šā punkta trešās daļas noteikumus, 1. punkta a) apakšpunktā minētajā gadījumā līgumslēdzēja iestāde līguma paziņojumā vai līguma dokumentos, vai – cenu aptaujas gadījumā – aprakstošajā dokumentā nosaka relatīvo novērtējumu, ko tā piešķir katram no kritērijiem, kuri izraudzīti, lai noteiktu ekonomiski visizdevīgāko piedāvājumu.

Šo novērtējumu var izteikt, norādot vērtību diapazonu un tam atbilstīgu maksimālo izkliedi.

Ja pēc līgumslēdzējas iestādes domām novērtējumu nav iespējams noteikt pierādāmu iemeslu dēļ, tad līgumslēdzēja iestāde līguma paziņojumā vai līguma dokumentos, vai – cenu aptaujas gadījumā – aprakstošajā dokumentā kritērijus norāda dilstošā to svarīguma secībā."

Portugāles tiesības

8 Saskaņā ar *Código dos Contratos Públicos* (Publiskā iepirkuma kodekss; turpmāk tekstā – "*CCP*") 75. panta 1. punktu "faktoriem un iespējamiem apakšfaktoriem, kas atbilst saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma piešķiršanas kritērijam, jāaptver visi noslēdzamā līguma izpildes aspekti, un tikai tie, kas noteikti konkursa specifikācijā, un tie nevar tieši vai netieši attiekties uz pretendentu situāciju, īpašībām, pazīmēm vai citiem faktiem".

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

9 Ar 2011. gada 24. novembra paziņojumu *Nersant* uzsāka konkursa procedūru, lai iegādātos mācību un konsultāciju pakalpojumus projekta "*Move PME* – kvalitātes, vides, darba drošības un veselības, kā arī pārtikas drošības jomā, ieviešanai *Médio Tejo* – mazie un vidējie uzņēmumi" īstenošanai.

10 Paziņojuma par paredzamo publisko iepirkumu 5. pantā bija paredzēts, ka līguma slēgšanas tiesības tiks piešķirtas saimnieciski visizdevīgākajam piedāvājumam, kas tiks noteikts, ņemot vērā šādus faktorus:

"A. Grupas novērtējums – 40 %

i) šo faktoru sasniedz, ņemot vērā grupas sastāvu, tās pierādīto pieredzi un darba gaitas analīzi.

B. Piedāvāto pakalpojumu kvalitāte un vērtība – 55 %

i) piedāvātās struktūras, tostarp, darbu programmas, vispārējs novērtējums – no 0 līdz 20 %;

ii) izmantoto tehnoloģisko metožu un izpildes metodoloģijas apraksts – no 0 līdz 15 %;

iii) darba kvalitātes pārbaudes un kontroles metožu apraksts dažādās darbības jomās – no 0 līdz 20 %.

C. Kopējā cena – 5 %

Par visizdevīgāko tiks uzskatīts piedāvājums ar lielāko punktu skaitu."

11 *Ambisig* iesniedza piedāvājumu pamatlietā aplūkotajā publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā. Sākotnējā ziņojumā komisija, kurai bija jāizskata piedāvājumi saistībā ar šī līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, pirmo vietu piešķīra *Iberscal* iesniegtajam piedāvājumam.

12 2012. gada 3. janvārī *Ambisig* pieprasīja izmantot savas tiesības uz sākotnējo uzklausīšanu, apstrīdot faktu, ka attiecīgajā paziņojumā par publisko iepirkumu novērtējuma kritēriju vidū tika iekļauts šī paziņojuma 5. panta A punktā paredzētais faktors saistībā ar grupas, kurai uzticēta līguma izpilde, novērtēšanu.

13 Minētā konkursa komisija 2012. gada 4. janvāra gala ziņojumam pievienoja 2012. gada 14. februāra papildinājumu, noraidot *Ambisig* iesniegtos argumentus lūguma par sākotnējo uzklausīšanu pamatojumam. Šī pati konkursa komisija uzskata, ka pamatlietā aplūkotā paziņojuma par publisko iepirkumu 5. panta A punktā paredzētā faktora mērķis ir novērtēt "konkrētu tehnisko grupu, kuru pretendents piedāvā norīkot darbu izpildei", un ka "šajā gadījumā piedāvātās tehniskās grupas pieredze [būtu] piedāvājumam piemītoša pazīme, nevis pretendenta pazīme".

14 Ar 2012. gada 14. februāra lēmumu *Nersant* valdes priekšsēdētājs, pamatojoties uz konkursa komisijas gala ziņojumu, piešķīra pamatlietā aplūkotā pakalpojumu publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesības *Iberscal* un apstiprināja attiecīgā līguma par pakalpojumu sniegšanu projektu. *Nersant* un *Iberscal* šo līgumu noslēdza 2012. gada 19. martā.

15 *Ambisig* vērsās *Tribunal Administrativo e Fiscal de Leiria* (Leiras Administratīvā un nodokļu tiesa) ar prasību atcelt *Nersant* valdes priekšsēdētāja 2012. gada 14. februāra lēmumu, ar kuru pamatlietā aplūkotā pakalpojumu publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesības tika piešķirtas *Iberscal*. Tiesvedības laikā *Ambisig* arī lūdza un panāca, ka prasības priekšmets attiecas arī uz 2012. gada 19. martā noslēgtā līguma par pakalpojumu sniegšanu atcelšanu.

16 Tā kā *Tribunal Administrativo e Fiscal de Leiria* noraidīja prasību kopumā, *Ambisig* iesniedza apelācijas sūdzību par šīs tiesas pieņemto spriedumu *Tribunal Central Administrativo Sul* (Dienvidu Centrālā administratīvā tiesa).

17 Apelācijas tiesa noraidīja prasību atcelt lēmumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, uzskatot, ka pamatlietā aplūkotā paziņojuma par publisko iepirkumu 5. panta A punktā paredzētais faktors atbilst *CCP* 75. panta 1. punktam, jo šis faktors attiecas uz "grupu, kas tiek piedāvāta konkursā aplūkotā pakalpojumu sniegšanas līguma izpildīšanai, nevis tieši vai netieši uz pretendentu situāciju, īpašībām vai pazīmēm, vai citiem faktiem".

18 *Ambisig* pārsūdzēja *Tribunal Central Administrativo Sul* spriedumu *Supremo Tribunal Administrativo* (Augstākā administratīvā tiesa), būtībā apgalvojot, ka pamatlietā aplūkotā paziņojuma par publisko iepirkumu 5. panta A punktā paredzētais faktors ir prettiesisks saskaņā ar *CCP* 75. panta 1. punktu.

19 Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *Supremo Tribunal Administrativo* konstatē, ka risināmais tiesību jautājums attiecas uz to, vai faktori, kas ir ietverti pamatlietā aplūkotā paziņojuma par publisko iepirkumu 5. panta A punktā, ir pieļaujami kā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriji publisko iepirkumu procedūrā par pakalpojumu un konsultāciju iegādi Direktīvas 2004/18 53. panta izpratnē.

20 Šajā ziņā *Supremo Tribunal Administrativo* norāda, ka Eiropas Komisija ir iesniegusi priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par publisko iepirkumu (Komisija (2011) 896, galīgā redakcija), un tas ir uzskatāms par jaunu elementu, salīdzinot ar Tiesas judikatūru šajā jomā.

21 Šādos apstākļos iesniedzējtiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai [..] Direktīvai 2004/18 [..] ir pretrunā tas, ka saistībā ar intelektuāla rakstura līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu attiecībā uz mācībām un konsultāciju sniegšanu kā viens no publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijiem ir noteikts tāds faktors, ar kuru tiek izvērtētas grupas, kuras pretendenti īpaši piedāvā līguma izpildei, ņemot vērā grupu sastāvu, to apliecināto pieredzi un darba gaitas analīzi?"

Par prejudiciālo jautājumu

22 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu būtībā attiecas uz jautājumu, vai Direktīvas 2004/18 53. panta 1. punkta a) apakšpunktam ir pretrunā tas, ka līgumslēdzēja iestāde, piešķirot publiskā intelektuāla rakstura pakalpojumu sniegšanas līguma slēgšanas tiesības, nosaka piešķiršanas kritēriju, kas ļauj izvērtēt grupu, kuras pretendenti īpaši piedāvā šī līguma izpildei, kvalitāti, ņemot vērā grupas sastāvu, kā arī tās locekļu pieredzi un darba gaitas.

23 Iesniedzējtiesa uzskata, ka šo jautājumu ir nepieciešams uzdot pretrunas dēļ, kas pastāvot starp Tiesas judikatūru saistībā ar komersantu piemērotības līguma izpildei pārbaudi un saistībā ar līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijiem, kas izriet no sprieduma *Lianakis* u.c. (C-532/06, EU:C:2008:40), no vienas puses, un Komisijas priekšlikuma, kura mērķis ir pārstrādāt publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procesu regulējumu, un faktu, ka kvalitāte ir viens no Direktīvas 2004/18 53. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētajiem piešķiršanas kritērijiem, kas var tikt saistīts ar grupas, kurai tiks uzticēta noslēgtā līguma izpilde, izveidi un tās locekļu pieredzi un darba gaitu, no otras puses.

24 Vispirms ir jākonstatē, ka Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. februāra Direktīva 2014/24/ES par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18 (OV L 94, 65. lpp.), kas stājās spēkā pēc tam, kad radās pamatlietas faktiskie apstākļi, šajā lietā nav piemērojama.

25 Turklāt jāprecizē, ka spriedumā *Lianakis* u.c. (C-532/06, EU:C:2008:40) izstrādātā judikatūra attiecas uz Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīvas 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu līgumu [pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu] piešķiršanai (OV L 209, 1. lpp.) interpretāciju un tā neizslēdz iespēju, ka līgumslēdzēja iestāde ar zināmiem nosacījumiem līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas posmā var noteikt un piemērot tādu kritēriju, kāds ir aplūkots prejudiciālajā jautājumā.

26 Šis spriedums faktiski attiecas vispārēji uz pretendentu darbinieku skaitu un pieredzi, nevis, kā tas ir šajā gadījumā, uz to personu skaitu un pieredzi, kas veido īpašu komandu, kurai konkrētā veidā ir jāizpilda līgums.

27 Attiecībā uz lūgto Direktīvas 2004/18 53. panta 1. punkta a) apakšpunkta interpretāciju ir jānorāda, ka šī direktīva Savienības tiesiskajā regulējumā publisko iepirkumu jomā ieviesa jaunus elementus, salīdzinot ar Direktīvu 92/50.

28 Pirmkārt, Direktīvas 2004/18 53. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts, ka "ekonomiski [saimnieciski] visizdevīgākais piedāvājums" ir jānosaka "no līgumslēdzējas iestādes viedokļa" un tādējādi šai līgumslēdzējai iestādei tiek piešķirta plašāka rīcības brīvība.

29 Otrkārt, Direktīvas 2004/18 preambulas 46. apsvēruma trešajā daļā ir precizēts, ka gadījumos, kad līguma slēgšanas tiesības ir jāpiešķir pretendentam, kurš ir iesniedzis saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu, ir jāmeklē "visizdevīgākais" piedāvājums, kas tādējādi pastiprina kvalitātes nozīmi publiskā iepirkuma līgumu piešķiršanas kritērijos.

30 Tāpat ir jāpiebilst, ka kritēriji, kurus var izmantot līgumslēdzējas iestādes, lai noteiktu saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu, Direktīvas 2004/18 53. panta 1. punktā nav uzskaitīti izsmeļoši. Tādējādi šī tiesību norma atstāj līgumslēdzējai iestādei iespēju izvēlēties kritērijus, kurus tā vēlas piemērot publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai. Tomēr šī izvēle var attiekties tikai uz tādiem kritērijiem, kuru mērķis ir noteikt saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu (šajā ziņā skat. spriedumu *Lianakis* u.c., C-532/06, EU:C:2008:40, 28. un 29. punkts, kā arī minētā judikatūra). Šajā ziņā Direktīvas 2004/18 53. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir skaidri paredzēts, ka piešķiršanas kritēriji ir saistīti ar līguma priekšmetu (skat. spriedumu Komisija/Nīderlande, C-368/10, EU:C:2012:284, 86. punkts).

31 Publiskā iepirkuma līguma izpildes kvalitāte var būt būtiski atkarīga no personu, kurām uzticēta tā izpilde, profesionālās vērtības, ko veido viņu profesionālā pieredze un izglītība.

32 Tā tas it īpaši ir tad, ja pakalpojumi, kas ir līguma priekšmets, ir intelektuāla rakstura un attiecas, kā tas ir pamatlietā, uz mācību un konsultatīvajiem pakalpojumiem.

33 Ja šāds līgums ir jāizpilda grupai, tās locekļu kompetence un pieredze ir būtiskas, lai novērtētu šīs grupas profesionālo kvalitāti. Šī kvalitāte var būt piedāvājuma raksturīga īpašība un saistīta ar līguma priekšmetu Direktīvas 2004/18 53. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.

34 Tādējādi šī kvalitāte var tikt ietverta kā piešķiršanas kritērijs paziņojumā par paredzamo publisko iepirkumu vai iepirkuma procedūras specifikācijās.

35 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka, piešķirot publisku intelektuālu mācību un konsultatīvo pakalpojumu sniegšanas līguma slēgšanas tiesības, Direktīvas 2004/18 53. panta 1. punkta a) apakšpunktam nav pretrunā tas, ka līgumslēdzēja iestāde nosaka kritēriju, kas ļauj izvērtēt grupu, kuras pretendenti īpaši piedāvā šī līguma izpildei, kvalitāti, ņemot vērā grupas sastāvu, kā arī tās locekļu pieredzi un darba gaitas.

Par tiesāšanās izdevumiem

36 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Piešķirot publisku intelektuālu mācību un konsultatīvo pakalpojumu sniegšanas līguma slēgšanas tiesības, Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu [būvdarbu, piegādes un pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu] slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, 53. panta 1. punkta a) apakšpunktam nav pretrunā tas, ka līgumslēdzēja iestāde nosaka kritēriju, kas ļauj izvērtēt grupu, kuras pretendenti īpaši piedāvā šī līguma izpildei, kvalitāti, ņemot vērā grupas sastāvu, kā arī tās locekļu pieredzi un darba gaitas.

[Paraksti]